

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. весник на РМ“ бр. 58/00 и 44/02) и член 30 од Законот за основно образование („Сл. весник на РМ“ бр. 103/08), министерот за образование и наука донесе наставна програма по предметот *македонски јазик* за II одделение на деветгодишното основно образование за учениците со аутизам.

АДАПТИРАНА НАСТАВНА
ПРОГРАМА ЗА
УЧЕНИЦИТЕ СО АУТИЗАМ

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

II ОДДЕЛЕНИЕ

ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, мај 2009

1. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО II ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да се поттикнува кон активно слушање;
- да се оспособува за правилно артикулирање на вербалниот говор;
- да ги усвои печатните и ракописните кирилски букви;
- да се оспособува за правилно читање и пишување;
- да се запознае со основните говорни елементи (глас, збор и реченица);
- да се оспособува за користење на елементарните граматички и правописни норми при читањето и пишувањето;
- да формира навики за правилно седење при читањето и пишувањето;
- да се воведува во народнага и уметничката литература од сопственага и другите култури;
- да се воведува во структурирано усно и писмено изразување и творење;
- да го збогатува речникот со нови зборови;
- да се упатува во основните барања за анализа на текстовите;
- да се оспособува да користи компјутер во функција на предметот.

2. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

ПРОГРАМСКО ПОДРАЧЈЕ: ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИШУВАЊЕ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува да набљудува предмети во училиницата, во училиштето и вонепосредната околина, да ги забележува нивните битни својства и да ги опишува; - да се оспособува да одговара на прашања со целосна реченица и да поставува прашања; - да усвојува поим за реченица; - да се запознава со нејзината содржина и функција; - да се оспособува да го усвои поимот за зборот како дел од реченицата и зборот како име за предметите; 	<ul style="list-style-type: none"> - Набљудување, забележување, раскажување и опишување - Прашања и одговори Поим за: <ul style="list-style-type: none"> - реченица - збор 	<ul style="list-style-type: none"> (Набљудување) (Забележување) (Раскажување) (Опишување) * Поимите во заграда се за наставниците - Прашање - Одговор - Реченица - Збор 	<ul style="list-style-type: none"> - Набљудување на предмети во училиницата (да ги забележуваат нивните битни својства и намена), раскажување и опишување на истите. - Вежби и игровни активности за одговарање на прашања за видено, слушнато и доживеано. - Вежби и игровни активности за поставување прашања. - Вежби за воочување на реченица во говорот. - Вежби за воочување на зборови во реченицата како елементи на реченицата и како симбол (име) за означување на суштества, предмети и појави (аналитичко-синтетички метод). - Составување реченици по серија слики.

<ul style="list-style-type: none"> - да го освојува поимот за гласот како дел од зборот; - да го воочува гласот во различни позиции во зборот (иницијална, медијална, финална); - правилно да ги изговара гласовите; - да го увежба прецизното графичко претставување на деловите на елементите на буквите; 	<p>- Поим за глас</p> <ul style="list-style-type: none"> - Исправена линија, легната линија, права исправена линија, коса линија налево, коса линија надесно, долен полукруг, лев и десен полукруг, круг 	<p>- Глас</p> <ul style="list-style-type: none"> - Исправена линија, легната линија, права исправена линија, коса линија налево, коса линија надесно, долен полукруг, лев и десен полукруг, круг 	<ul style="list-style-type: none"> - Аналитичко-синтетички вежби за формирање на поимот за глас како елемент на зборот. - Игра „На буква, на буква”. <ul style="list-style-type: none"> - Вежби за слободно цртање на елементите на буквите: исправена линија, легната линија, права исправена линија, коса линија на лево, коса линија на десно, долен полукруг, лев и десен полукруг, круг во определен простор.
<ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува да ги препознава симболите на гласовите и да ги поврзува во зборови (поим за буква); - да се оспособува да пишува печатни букви; - да се оспособува да чита зборови и текст. 	<ul style="list-style-type: none"> - Графички симболи (печатни букви) за македонското кирилско писмо - Усвојување на големите и малите печатни букви преку поединечно пишување 	<ul style="list-style-type: none"> - Македонско печатно кирилско писмо - Буква (симбол, графема, знак) 	<ul style="list-style-type: none"> - Вежби за воочување на буквата како графички симбол на гласот и нејзино изговарање, правилен изговор и симултано воочување во зборот. - Вежби за правилно пишување на големите и малите печатни букви. - Вежби за пишување зборови и реченици со печатни букви.

<ul style="list-style-type: none">- Вежби за читање на зборови и текстови од разни извори.- Вежби за читање со проверување на сфаќањето и разбирањето на текстот.- Вежби за отстранување на најчестите грешки при читањето (неправилно изговарање на зборови, неправилно акцентирање, испуштање на гласови и слогови, особено последниот, заменување на гласови и неправилно дишење).- Вежби за навикнување на учениците за правилно дишење при читањето.- Вежби за разликување на големите и малите букви во реченицата.- Вежби за воочување на голема буква кај сопствените имиња и на почетокот на реченицата.- Вежби за препознавање на интерпункциските знаци и нивна примена при читањето.			
		<ul style="list-style-type: none">- Пишување на голема буква на почеток на реченицата- Пишување на сопствените имиња со голема буква	<ul style="list-style-type: none">- да се запознава со правилото за пишување на голема буква на почетокот на реченицата, како и со пишување на голема буква кај сопствените имиња;- да се запознава со интерпункциските знаци и со нивната функција (поим за интерпункциски знаци);- да се упатува правилно да ги применува при читањето.
	<ul style="list-style-type: none">- Пишување на голема буква- Точка- Запирка- Прашалник- Извичник	<ul style="list-style-type: none">- Пишување на голема буква на почеток на реченицата- Пишување на сопствените имиња со голема буква <p>Интерпункциски знаци:</p> <ul style="list-style-type: none">- точка- запирка- прашалник- извичник	<ul style="list-style-type: none">- да се запознава со интерпункциските знаци и со нивната функција (поим за интерпункциски знаци);- да се упатува правилно да ги применува при читањето.

<ul style="list-style-type: none"> - да ги усвојува малите и големите ракописни букви и нивното поврзување во зборови (поим за ракописни букви); - да се оспособува да пишува зборови и куси реченици; - да се оспособува да дополнува испуштени букви во зборот и збор во реченицата; - да се оспособува самостојно да составува и да пишува зборови и реченици по дадени слики, предмети и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Усвојување на малите и на големите ракописни букви преку поединечно пишување 	<ul style="list-style-type: none"> - Македонско ракописно кирилско писмо 	<ul style="list-style-type: none"> - Вежби за усвојување на малите и големите ракописни букви (графичка обработка) преку поединечно пишување и пишување зборови и покуси реченици. - Вежби за правилно пишување и поврзување на буквите во зборот и во реченицата (аналитичко-синтетички метод со елементи на глобалниот метод). - Вежби за дополнување на испуштени букви во зборот и испуштен збор во реченицата. - Вежби за препишување на текст (од ракописно на ракописно и од печатно на ракописно). - Вежби за самостојно составување на реченици по дадени зборови, слики, предмети и сл.
--	--	---	--

ПРОГРАМСКО ПОДРАЧЈЕ: ЈАЗИК

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
1. Граматика			
Ученикот/ученичката:	<ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува да разликува глас и шум; - да ги изговара правилно гласовите во зборот и зборовите во реченицата; 	- Глас / шум	<ul style="list-style-type: none"> - Вежби и игровни активности за разликување на глас и шум. - Препознавање на глас во зборот, разликување, артикулација и правилно изговарање на гласот во зборот и зборот во реченицата. - Корективни вежби за учениците кои неправилно изговараат одредени гласови.
<ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува правилно да составува реченица; - да ги подредува правилно зборовите во реченицата; 	<ul style="list-style-type: none"> - Глас / шум 	Збороред во реченицата	<ul style="list-style-type: none"> - Вежби и игровни активности за составување правилни реченици по правилен збороред во реченицата.
<ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува да разликува расказна, прашална и извична реченица и правилно да ги употребува; 	<ul style="list-style-type: none"> - Редот на зборовите во реченицата 	<ul style="list-style-type: none"> - Расказна, прашална и извична реченица 	<ul style="list-style-type: none"> - Вежби и игровни активности за воочување и составување на прашални, расказни и извични реченици во усна и писмена форма според начинот на искажување и според интерпункциските знаци.

<ul style="list-style-type: none">- да се оспособува да именува лица, суштества, растенија, предмети и појави;- да го усвои поимот за именка и да ги препознава имињата на луѓето, предметите, растенијата и животните во реченицата;- да се оспособува правилно да ги изговара и да ги пишува со букви броевите до 20;- да се оспособува да ги дели зборовите на слогови со употреба на цртичка;- да се оспособува да ги разликува гласовите и правилно да ги употребува;- да се оспособува правилно да употребува голема буква;- да се оспособува да ги применува интерпункциските знаци при пишувањето.	<ul style="list-style-type: none">- Именки што означуваат имиња на луѓе, предмети, растенија и животни- Броеви до 20- Поделба на зборовите на слогови- Дискриминација на гласовите (ц, с, з, ч, д, ш, ќ, ѓ, л, љ, њ, р)- Пишување на голема и мала букваИнтерпункциски знаци:<ul style="list-style-type: none">- точка- запирка- прашалник- извичник	<ul style="list-style-type: none">- Именки- Броевите како видови зборови- Слог- Голема буква	<ul style="list-style-type: none">- Вежби за именување на лица, предмети, растенија и животни во реченица.- Вежби за правилно изговарање и пишување на броевите до 20 со зборови (интегрирано со математика).- Вежби за делење на зборовите на слогови (усно и писмено) и пренесување на дел од зборот во друг ред.- Вежби за разликување и правилно изговарање на гласовите и нивна правилна употреба при пишувањето.- Вежби за употреба на голема буква на почетокот на реченицата и во зборови што означуваат лично име и презиме.- Вежби за примена на интерпункциските знаци.
--	--	---	---

ПРОГРАМСКО ПОДРАЧЈЕ: ЛИТЕРАТУРА

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува да воочува и да препознава наслов; - да разликува текст, илустрација, автор; - да ги пронаоѓа страниците во читанката; - да се оспособува за гласно читање; - да се оспособува да разликува видови текстови; - да се оспособува да чита по улоги и да ја воочува темата и пораката на текстот; - да се оспособува да ги воочува настаните (случките) и ликовите; - да се оспособува да чита поезија и да ги препознава строфите во песната (стихотворбата); 	<ul style="list-style-type: none"> - Текст: наслов, име на авторот, содржина, илустрација - Изразно читање -Текстови: проза, поезија (песна - стихотворба), драмски текст, разговорки, гатанки, брзозборки - Настан (случка) - лик во текстот (приказна, бајка, песна, гатанка); Песна (строфа) 	<ul style="list-style-type: none"> - Наслов - илустрација - Автор - Песна - Стихотворба - Драмски текст - Поговорка - Гатанка - Брзозборка - Настан (случка) - Приказна - Бајка - Настан - Лик - Песна - Строфа 	<ul style="list-style-type: none"> - Вежби за воочување, препознавање и разликување на насловот на текстот, текстот, авторот, илустрациите и пронаоѓање на посочена страница. - Вежби за изразно читање и доживување на текстот. - Вежби за откривање на темата и пораката. - Прераскажување на прочитаното со свои зборови. - Вежби за разбирање и проведување на прочитаната содржина. - Воочување на впечатлива карактеристика на некој лик и повикување на текстот. - Вежби за читање на песна (стихотворба), воочување на строфите во песните. - Учење напамет на песната или дел од неа.

<p>- да се оспособува да чита разбирливо, со почитување на употребените интерпункциски знаци;</p> <p>- да го прилагодува гласот кон природата на содржината на текстот;</p> <p>- да ги акцентира правилно зборовите во реченицата;</p> <p>- да се оспособува за читање во себе;</p>	<p>Гласно читање</p>	<p>- Гласно читање</p> <p>- Изразно читање</p>	<p>- Вежби за правилно и разбирливо во гласно читање.</p>
<p>- да ги акцентира правилно зборовите во реченицата;</p> <p>- да се оспособува за читање во себе;</p>	<p>Читање во себе</p>	<p>- Читање во себе</p>	<p>- Вежби за воведување на читањето во себе и сфаќање на прочитаниот текст.</p> <p>- Проверување на читањето во себе преку одговарање на поставените прашања.</p>

ПРОГРАМСКО ПОДРАЧЈЕ: ИЗРАЗУВАЊЕ И ТВОРЕЊЕ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <p>- да се оспособува да слуша говор и да учествува во разговор за определена тема;</p> <p>- да се оспособува да го разбира усниот говор (конкретни налози и фрази);</p>	<p>- Слушање: говор и разговор за теми од живото, училиштето и неопсредната околина</p>	<p>- Говор / разговор</p>	<p>- Вежби за слушање на други лица и за учество во разговор преку раскажување, прашања и одговори за определена тема,, со користење на предмети, слики, аудитивни и аудиовизуелни средства.</p>

<p>- да се оспособува за усно изразување (конкретни налози и фрази);</p> <p>- да се оспособува да прераскажува обработени куси содржини (слободно и со помош на прашања);</p> <p>- да се оспособува да раскажува по низа слики, зададени зборови и по доживеан настан;</p>	<p>- Учење на нови зборови во различен контекст</p> <p>- Прераскажување на текст, содржина од анимиран (цртан и куклен) филм, ТВ емисија, расказ и бајка</p> <p>- Раскажување:</p> <ul style="list-style-type: none"> - по серија слики - по дадени зборови - по настан 	<p>- Зајакнување на обидите за воспоставување комуникација и осигурување на структурирано учење на нови зборови со примена на визуелни помагала.</p> <p>- Прераскажување на познати содржини преку одговор на прашања и преку нивно слободно прераскажување.</p> <p>- Вежби за поедноставно и слободно раскажување на доживеан настан во семејството, училиштето, околината на излет, летување, зимување и сл., преку говорно-спонтано изразување и разговор со посложени барања и раскажување според низа слики, зададени зборови итн.</p> <p>- Вежби за опишување преку набљудување, воочување, откривање, забележување, со збогатување на речникот.</p>
<p>- да се оспособува да опишува карактеристики преку набљудување на растенија, предмети и животни;</p>	<p>- Опишување: предмет, животното, растение и др.</p>	<p>- Прераскажување</p> <p>- Раскажување</p>

<ul style="list-style-type: none"> - да се оспособува да рецитира песна (стихотворба); - да врши драматизација на песна во дијалошка форма; - да се оспособува писмено да прераскажува кус текст (содржина од ТВ); - да се оспособува да раскажува писмено доживеан настан; - да се оспособува писмено да опишува лица, предмети животни, растенија; - да се оспособува правилно да ги пишува буквите за карактеристичните согласки во зборот; - да се оспособува да пишува честитки по повод одредени празници, роденден и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Рецитирање - Драматизација - Прераскажување - Раскажување - Опишување - Слободен диктат - Диктат со пресретнување на грешки - Честитка 	<ul style="list-style-type: none"> - Рецитирање - Прераскажување - Раскажување - Опишување - Диктат - Честитка 	<ul style="list-style-type: none"> - Ортоепски (правоговорни) вежби преку рецитирање песна, драматизација на обработени песни. - Писмено раскажување и прераскажување на настан, кус текст од буквар, читанка, списание, ТВ емисија и опшување на растение. - Вежби за проверување и правилно пишување на буквите за гласовите: ц, s, з, с, ч, ц, ш, ќ, ј, љ, њ, р. - Пишување честитки по повод одредени празници, родендени и др.
--	---	--	---

ПРОГРАМСКО ПОДРАЧЈЕ: МЕДИУМСКА КУЛТУРА

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ ученичката: <ul style="list-style-type: none"> - да се поттикнува на селективно следење телевизиски содржини; 	<ul style="list-style-type: none"> - ТВ емисија - Филм 	<ul style="list-style-type: none"> - ТВ - емисија - Филм 	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор за поттикнување за следење на образовни телевизиски содржини и филмови со содржини соодветни на

<ul style="list-style-type: none">- да се оспособува да прави разлика помеѓу театарска и куклена претстава, да ги воочува основните разлики помеѓу нив и литературното дело;- да пројавува интерес за следење на детски печат (весници и списанија);- да позајмува книги од библиотеку и правилно да се однесува кон нив;- да се оспособи за разговор преку телефон.	<ul style="list-style-type: none">- Театар (куклена претстава) (литературно дело)- Детски печат- Училишна библиотека-Телефон (телефонски разговор)	<ul style="list-style-type: none">- Театар- Куклена претстава- Литературно дело- Детски печат – списание- Библиотека- Училишна библиотека- Библиотекар.- Телефон- Телефонски разговор	<p>возраста.</p> <ul style="list-style-type: none">- Посета на неколку театарски и куклени претстави во театар за деца и младици и разговор за истите.- Ги запознава рубриците во списанието, користи информации од него.- Посета, запознавање, намена и користење на училишната библиотека.- Вежби за користење на телефонот за примање и соопштување на информации.
---	---	---	--

3. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

- Предметот македонски јазик овозможува интегрирано планирање со наставата по предметите: запознавање на околината, математика, ликовно образование, музичко образование и физичко и здравствено образование. За предметното подрачје Почетно читање и пишување - *Подготовка за почетно читање и пишување* интегрирано планирање има со: *зајознавање на околината* (кога ученикот се запознава со новата-училишна средина, а, исто така, по овој предмет има можност да се слуша и да се говори за многу теми, па за нив да се раскажува, прераскажува или да се опишува); со *мајемашка* (при сфаќање на односот меѓу предметите и зборовите, поимите: горе / долу; лево / десно; ниско / високо; повлекување линии; со *ликовно образование* (со повлекување на разни видови линии се прави подготовка за пишување, каде што со слободното цртање се доаѓа до елементите на буквите); со *музичко образование* (каде се вежбите за правилно дишење и вежбите за изговор на гласовите и на зборовите, имитирањето на гласовите од природата); со *физичко образование* (се прават вежби за правилно дишење и вежби за развојот на ситната мускулатура на рацете). Во наставното подрачје *Изразување и творење*, зависно од формата на изразување, интегрирано планирање е можно со: *зајознавање на околината*, *ликовно образование*, *музичко образование*. Содржините од *Читање, либература и лектира*, може интегрирано да се планираат со: *зајознавање на околината*, *ликовно образование*, *музичко образование*, *музичко образование*. Наставното подрачје *Јазик* интегрирано може да се планира со предметот *мајемашка* (за броевите, при групирање на зборовите). Наставното подрачје *Медиумска култура*, зависно од содржините, може интегрирано да се планира со: *зајознавање на околината*, *ликовно образование* и *музичко образование*.

Секое наставно подрачје дијалектички упатува на системот на наставата по предметот македонски јазик, зашто предметните подрачја даваат такви можности според структурата, т.е. нивните содржини. Имено, не може да се одржува настава по литература, а притоа да не се користат формите на изразување и творење (прераскажување, опишување) или да не се внимава на граматичката точност про говорењето и пишувањето) или, пак, јазична содржина да се разгледува надвор од обработен текст, како и да не се користат знаењата за јазикот во изразувањето и творењето). Оваа поврзаност меѓу наставните подрачја по предметот македонски јазик е битна, исто како што е и поврзаноста на предметот со другите предметни содржини, што претставува важен вид на реализација на работата во основното училиште.

Кај учениците со аутизам присутни се говорни проблеми и тешкотии во комуникацијата. Некои од нив не се изразуваат со зборови, додека други можат да имаат богат речник со недостаток на подрачјето на прагматиката (несоодветна социјална употреба на говорот).

Учениците со аутизам многу често имаат тешкотии во врска со разбирањето на усните информации, следењето на долгите усни упатства и памтењето на редоследот на активностите и задачите кои се содржат во упатствата. Видот и степенот на тешкотитии е различен кај секој ученик/ученичка.

Во рамките на воспитно-образовниот процес неопходно е да се користи речник кој е прилагоден на способностите и потребите на ученикот/ученичката аспектиран со симптомите на аутизам. При работата со учениците со сериозни комуникациски тешкотии комуникацијата се одвива со употреба на нему/нејзе познати, конкретни зборови кои ќе се повторуваат онолку пати колку што е потребно.

Наставникот, логопедот, психијатарот, родителите и останатите кои работат со учениците со аутизам треба да се изразуваат со јасен, едноставен и концизен израз. Сликровитиот, комплициран говор може дополнително да „ги збуни“ учениците кои имаат тешкотии во комуницијата

Особено внимание треба да се обрати на планирањето на времето кое на ученикот му е потребно за процесуирање на информацијата. Можеби ќе биде потребно да се говори поспоро или да се прават паузи помеѓу зборовите. Темпото на говорот зависи од способностите на секој ученик поединечно.

Развивањето на интеракцијата и комуницирањето треба да се насочи во средината во која ученикот/ученичката се образува и живее (пр. во одделението, на игралиште, во спортска сала и др.).

Во комуникацијата со нив треба да се користат реченици во секоја говорна ситуација бидејќи и тогаш го обликуваме нивниот говор.

Прейоракти за кориснење на годишниот фонд на часови- 216 часа годишно, 6 часа неделно.

По наставни подрачја се предлага: Почетно читање и пишување - 70 часа; Јазик - 20 часа; Читање, литература и лектира - 80 часа; Изразување и творење - 36 часа; Медиумска култура - 10 часа. Планирањето на наставата по македонски јазик треба да биде во координација со Наставниот план и програмата за овој предмет и да ги опфаќа програмските содржини на сите образовно-воспитни подрачја (Почетно читање и пишување, Јазик, Читање, литература и лектира, Изразување и творење и Медиумска култура). При одредувањето на бројот на часовите за предметните подрачја треба да се имаат предвид и специфичностите на условите за изведување на оваа настава во училиштето каде што работи наставникот. Со планирањето се има предвид респективната вредност на структурните подрачја. Исто така, треба да се уважува фактот дека на програмските содржини од предметното подрачје, во планот за работа, им се дава место и се планира времето за нивна реализација според нивната образовно-воспитна вредност во однос на програмските цели и задачи. На сите содржини не може и не треба да им се посветува поеднакво внимание во наставата. Појдовна основа при планирањето да ја чини наставната материја и временскиот рок од неа да зависи. Сепак, се препорачува да нема впечатливо големи временски отстапки за содржинската реализација.

Напомена: За секој ученик треба да се изготви индивидуален план за наставата по македонски јазик. Овој план може да вклучува комбинација на образовни содржини и активности од адаптираната наставна програма за учениците со аутизам и активности кои се темелат на специфичните цели и задачи за секој поединец, а кои се наведени во индивидуалниот воспитно-образовен план. При индивидуалното планирање исклучително важно е да се препознае начинот на кој аутизмот влијае на способноста за процесирање на информациите и начинот на комуникација на ученикот.

- *Наставни средства:*

- учебник избран на ниво на училиште за соодветниот предмет, одобрен од страна на министерот-буквар, читанка;
- букварка, енциклопедии, речници и сл.;
- Интернет, образовни софтвери (*ToolKid* и др.);
- списанија - традиционално потврдени списанија за деца (одобрени списанија);
- аудио-визуелни средства и други средства во зависност од предметот - ЦД (*Бушаваша азбука* и др. литературни текстови, звучна читанка);
- други извори на учење во непосредната околина: споменици на културата, музеи, домови на културата, библиотеки, кина, театри, национални паркови итн.

4. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

ДИЈАГНОСТИЧКО ПРОВЕРУВАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ

На почетокот на учебната година наставникот врши дијагностичко проверување и оценување со цел да ја спознае состојбата таква каква што е, во функција на квалитетното планирање и реализирање на идните активности. Се спознаваат предзнаењата во најширока смисла на зборот, социјализациските аспекти на развојот, емоционалниот развој и физичкиот развој.

ФОРМАТИВНО ОЦЕНУВАЊЕ - Во текот на наставата по македонски јазик во второ одделение се препорачува формативно следење кое вклучува изработка и водење на портфолио на учениците што опфаќа:

- собирање на показатели (детски изработки, творби, искази и сл.) за секој ученик посебно;
- тековни (формативни), однапред подготвени, евалуациски листи за секој ученик, кои се пополнуваат по конкретна негова активност, која е специфична (позитивна или негативна) или студии на случај во кои наставникот ја бележи фактичката состојба;

- инструменти кои се однесуваат на секое програмско подрачје поединечно и во кои наставникот внесува податоци за постигањата на ученикот во однос на сите развојни аспекти кои се поттикнуваат со програмата по македонски јазик (когнитивно-интелектуален, социо-емоционален и психомоторички аспект). *Евалуациските листи примарно се однесуваат на целици кои целосно се посветени на нивошо на вшоро одделение и не се преродни за повисокошо одделение.*

МИКРОСУМАТИВНО ОЦЕНУВАЊЕ - На крајош од вшорошо иримесечје, врз основа на сознанијата од формативното оценување, се реализира микросумативно оценување.

СУМАТИВНО ОЦЕНУВАЊЕ - Врз основа на целокупните податоци добиени од следењето и формативното оценување наставникот ја констатира (описува) развојната состојба на секој ученик поединечно, во рамките на секое програмско подрачје.

ДОСТАПНОСТ И ПРООДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО

- Портфолиото треба, во текот на целата година, да им е достапно на родителите за да можат да придонесат во квалитетната реализација на наставата по македонски јазик.

- Завршната аналитичко-описна оценка се доставува, исто така, до родителите и станува дел од портфолиото на ученикот.

- Портфолиото на ученикот со прочистени и селектирани податоци продолжува во наредното, повисоко одделение. **НАЧИНИ НА ПРОВЕРУВАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ** - Согласно со природата на програмата по македонски јазик во второ одделение, во која нема описменување, проверувањето и описното оценување треба да се реализираат усно, *иракшично, иреку ирезенишација и говорни вежби, или сликовно-ишмени вежби со иодвлекување, заокружување и сл.*

5. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализацијата се темели на Нормативот за простор за I, II и III одделение и на наставните средства за II одделение донесен од страна на министерот за образование и наука.

6. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа во второ одделение може да ја изведува лице кое завршило:

- Филозофски факултет-Институт за дефектологија, дипломиран дефектолог;
- дефектолошки факултет согласно Законот за основно образование.

7. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *македонски јазик* за второ одделение на деветгодишното основно образование за учениците со аутизам ја донесе

Никола Петровски
Министер за образование и наука

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. 10-2013/1
27.07 2009 год
СКОПЈЕ

Скопје _____